

מסורת הש"ס

א) [מנחות כה:], ב) [שם מז:] ועי' לעיל כו. חור ד"ה דילמא, ג) [לעיל י:יבמות מח: וס"ק, ד) [נפסחים נט. הוריות יג.] ועי' ת"כ ויקרא חובה פ"ח ה"ה, ה) ת"כ תדור א' פ"ד ה"ה, ו) ערכין כה, ז) ת"כ ויקרא נדבה פרש"י ה"ט ע"ש.

שינויי גוסמאות

א) כתיב: נוסף דלא מיפסלי ביוצא: ב) אי הכי תיפוק (כ"ט:): ג) מה ת"ל אם ללמוד שתקרב חטאת ראשונה כו' לנ"ל והשאר נמחק (ש"ח:): ד) ל"ל לפירות [ח] יע"פ חז"ל: ה) [ש"ח: ח] חז"ל מצינו רהמנא נמחק (כתח"י וש"ח), וכי דק"ס דכן הניחן, והטובה לזרעה דרבי לעיל פט רש ע"ב [נתייש כשי' אות א]: ו) מצינו ביבולת הא' הוספה כתיב יע"פ רש"י. וכתה"י ודפ"י חז"ל, וגוי' ש"מ וכן שנתחלפה עולה עולה קודמת: ז) כתיב למח וזו ככתב (ש"ח:): וכן משמע מרש"י לפנינו דלא מיפסלי: ח) י"ל תחת אחד שאין שנים באין תחת חטאת אחת. עולה קודמת ובע"ה י' פירוש. דלא קבע יהוה הק' זריקת בפיגול ודורו יהוה (כתח"י וש"ח:): יא) י"ל בבשר לאביהא (צ"ק), ובס"י איתא בבשר הראוי לאביהא (ש"ח: גי'יו): יב) ככתה"י נוסף הדבור עד יום השלישי: יג) כל כמה דאיתנהו כנ"ל (ש"ח, כ"ט), ובס"י כל הובא דאיתנהו: יד) תמורה סס תמא, ואיתא בתרי"ב דנדרס' דמנחם פיר' ג' ו, ועי' רש"י מנחות ה' ע"א: טו) גי'ו פיר' ובכתה"י למח מצינו להבטא, ועמ"ס לעיל אות ה' טו) שיש לה להביא כבש כו' כנ"ל (ש"ח: יד) לשתי (כתח"י): יז) י"ל לחטאת הקי"ז, והס"י כל מקום שבא על חטא, כגון שביעית עדות ושביעית ביטוי ושגגת טומאת מקדש וקדשיו שבכווילן הקרבו בא לכפר על החטא חטאת קודמת: וכאן ביבולת שאינה באה על חטא אלא לטהרה העולה קודמת (ג'יו): יט) בהמה עולה כו' דה"ל (בה"י: ב) עולה בהמה של יולדת כנ"ל (ש"ח, כתח"י): כא) חליפה (ד"ו ש"ח): כב) ומתה"א תני מנז"ל: כג) עי' לעיל פט פ"ט כשי' אות ז: ד) בהא ע"ה חטאת ולשם חטאת כנ"ל, ופי' שיקראו סן חטאת תמלא כדקמינן וכן כהקדשה (צ"ק), י"ל הבאה עם החטאת כדקמינן וכו' (בי"ח:): דה) אשמועינן הבנין אב (ש"ח: ב) שמיכ"י נוסף דחיל קרי בי רב הוא: ב) בהב"ה תנן וכן מנז"ל (באח"ח: ב) [ח] ל"ל דעל (ש"ח:).

ואין חייבין עליהן משום פיגול י. דהוי להו כמי שלא מרק עליהן הדם ולא קרבו כל ממייהיהן: **ומשום נוסר**. דאין נוסר אלא בצשר יא) באכילה בתוך זמנו כדכתיב וַיִּקְרָא יט) **זיום** זכאסם יאכל וממחרת יב) וגו': **ומשום טומאת הגוף**. כדלמרי' לטהורין חייבין עליו משום טומאה שאין יותר לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה ואימורין דאיתרבו לעומאה מאשר לה' [לעיל לו:]: דומיא דבשר אימרכו דלאחר זריקה הוא דמחייב עלייהו ולא לפני זריקה והני לא אהניא להו זריקה: מאי לאו **זהדר עיילינכו**. דהוו לגוי' צשעת זריקה פליגי ואפי' הכי קאמר ר"א דלא אהניא להו זריקה משום דאיפסילו **ציוצא: בדאיסנהו אנראי**. צשעת זריקה: **והא רב פפא הוא דלמר**. מנמחות בפרק התכלת (דף מו:): גבי שמי הלחם שיאלו בין שחיטה לזריקה דפליגי נמי ר"א ורבי עקיבא: **דאיסנהו אנראי כ"ע לא פליגי**. דלא מהניא להו זריקה: **דלאו גופיה דויבחה הוא**. דזריקת כבשים קא מישתמו דלאו גופייהו הוא הלכך כל יג) דאיתנהו אנראי מודה ר"ע דלא מהניא להו זריקה: מנחות ישנן בצור מנחת העומר ושמי הלחם. עוף אינו בצבור דמניא יו) (תמורה דף יד.) והקריב היחיד מציא עוף ואין צבור מציאין עוף: **מנחם חוטא הוא דקודמם למנחם נדבה**. משום דמכפרת אצל מנחת סוטה לא: **והא נמי**. דסוטה צאה על חטא: **והקריב את אשר למנחם וגו'**. בצמיעת הקול כתיב: **זה בנה את מלה** טעם הקדמתו כשציל סס חטאת: **חטאת כהמה לעולם כהמה מדרבי רחמנא יא)**. דמניא לעיל [פס:] **וכר שני בן צקר וגו': חטאת העוף לעולם כהמה**. כגון יולדת עשירה ככש יב) בן שנתו לעולה וכן יונה או חור לחטאת (ויקרא יב): **כל מקום שנתחלפה חטאת**. והעופות באין תחתיה גדלות כגון במטמא מקדש (ויקרא ה) דעיקרו חטאת כהמה ובללות נתחלפה שמי יג) תוריס: **חטאת קודמת**. דכתיב לחטאת ראשונה משום דעיקר חטאת הוא: **וכאן**. ציולדת שהעוף תחת עולה הוא צא והכהמה עיקר היתה עולה קודמת כדכתיב זה וַיִּקְרָא יב) אחד לעולה ואחד לחטאת יד):

וכל מקום ששנים צאים תחת אחד חטאת קודמת. כגון במטמא מקדש שמי העופות תחת חטאת אחד הן צאין שהרי בעשירות לא היה מחוייב אלא חטאת: **וכאן**. ציולדת שאין צא תחת כהמה אלא עוף העולה דאילו בעשירות נמי הוה ממיא עוף לחטאת עם עולת כהמה יז): **עולה קודמת**. אלמא עולה יב) של כהמה יולדת קודמת לחטאת שהרי אף חליפין יא)

קודמין לחטאת ומתניתין יב) תנן חטאת העוף קודמת לעולת כהמה: **למקראה**

כל התדיר פרק עשירי זבחים

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. משום טומאה נראה דהיינו טעמא כדלמר לעיל בסוף צ"ש (דף מה:): כהכשר ליקרב זה אין ראוי ליקרב עד אחר זריקה ובקונטרס פי' טעם אחר: **והא רב פפא** הוא דלמר בדאיתנהו

אבראי דב"ע צ"פ. מילתיה דרב פפא בפרק התכלת (מנחות דף מו:): גבי שמי הלחם שיאלו בין שחיטה לזריקה וס"ד דאין חילוק בין זה לזה: **מנא** הני מי"י דת"ר בוי'. לעיל גבי דס חטאת קודם לדס עולה ניחא דבעי קרא אע"ג דמפ' טעמא במתני' משום דליכא מרי קראי חד דמשמע דחטאת קודמת ומד דמשמע דעולה קודמת אצל הכא קשה ל"ל קרא תיפוק לי משום דחטאת העוף מרלה ושמא כיון דלית זה הקטרה לא מהני זה האי טעמא:

חטאת בהמה קודמת לעולת בהמה. וא"מ הא תנא ליה רישא דס חטאת קודם לדס עולה יב) וי"ל דלינטריך לאשמועי' אפי' בעולה הצאה יב) לשם חטאת כדקמינן וכן כהקדישה: **חטאת העוף לעולת בהמה מזה בנה אב**. והא דלמרי' צפ' תמיד נשחט (פסחים נט.) זה בנה אצל לכל החטאות שיקדמו לעולת וקיימא לן דאפילו חטאת העוף לעולת כהמה קשה קצת הלשון דמאי קאמר וקיימא לן כו' הא לא משמע יב) מצינן אכ טפי אלא הך מילתא לחודה ועוד קשה הא דקאמר לכל החטאות:

למקראה הקדימה הכתוב. פירש בקונני' שתהא נקראת בענין תחילה ותימה מה חידוש הוא זה יב) ומפרש ה"ר חיים להקדישה תחילה שיקדיש העולה קודם החטאת אצל להקריב חטאת קודמת והא דמנן וכן כהקדישה מתני' לא מיירי ציולדת אע"ג דמשמע קצת דלכל מה דמנן חטאת קודמת לעולה כהקדשה ככל יב) הניחו וכן כהקדישה וקשה לפי' מהא דלמרינן בערבין פרק האומר משקלי עלי (דף כה.) חייבי חטאות אין ממשכנין אותן שחייבי עולות אין ממשכנין אותן ופרוך מאי נינהו אי נימא עולת יולדת פי' דא"צ למשכנה משום דאי אפשר לה להציא חטאת עד שתציא עולתה והאמר רבא למקראה הקדימה הכתוב ואי כפירוש ה"ר חיים כיון דלכריכה להקדיש עולה קודם לחטאת א"כ א"צ למשכן ועל יב) כרחה מציא שמייהן:

וכאן (ביולדת) יו) עולה קודמת כל יו) מקום שבא על חטא חטאת קודמת וכו'אן עולה קודמת וכל מקום ששנים באים תחת יח) חטאת חטאת קודמת וכו'אן יט) עולה קודמת יו) אמר רבא למקראה הקדימה הכתוב. **תא שמע פרים יקודמין לאילים ואילים קודמין לכבשים כבשים לשעירים**

צ.

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. האי דאין חייבין משום טומאה נראה דהיינו טעמא כדלמר לעיל בסוף צ"ש (דף מה:): כהכשר ליקרב זה אין ראוי ליקרב עד אחר זריקה ובקונטרס פי' טעם אחר: **והא רב פפא** הוא דלמר בדאיתנהו **אבראי דב"ע צ"פ**. מילתיה דרב פפא בפרק התכלת (מנחות דף מו:): גבי שמי הלחם שיאלו בין שחיטה לזריקה וס"ד דאין חילוק בין זה לזה: **מנא** הני מי"י דת"ר בוי'. לעיל גבי דס חטאת קודם לדס עולה ניחא דבעי קרא אע"ג דמפ' טעמא במתני' משום דליכא מרי קראי חד דמשמע דחטאת קודמת ומד דמשמע דעולה קודמת אצל הכא קשה ל"ל קרא תיפוק לי משום דחטאת העוף מרלה ושמא כיון דלית זה הקטרה לא מהני זה האי טעמא:

חטאת בהמה קודמת לעולת בהמה. וא"מ הא תנא ליה רישא דס חטאת קודם לדס עולה יב) וי"ל דלינטריך לאשמועי' אפי' בעולה הצאה יב) לשם חטאת כדקמינן וכן כהקדישה: **חטאת העוף לעולת בהמה מזה בנה אב**. והא דלמרי' צפ' תמיד נשחט (פסחים נט.) זה בנה אצל לכל החטאות שיקדמו לעולת וקיימא לן דאפילו חטאת העוף לעולת כהמה קשה קצת הלשון דמאי קאמר וקיימא לן כו' הא לא משמע יב) מצינן אכ טפי אלא הך מילתא לחודה ועוד קשה הא דקאמר לכל החטאות:

למקראה הקדימה הכתוב. פירש בקונני' שתהא נקראת בענין תחילה ותימה מה חידוש הוא זה יב) ומפרש ה"ר חיים להקדישה תחילה שיקדיש העולה קודם החטאת אצל להקריב חטאת קודמת והא דמנן וכן כהקדישה מתני' לא מיירי ציולדת אע"ג דמשמע קצת דלכל מה דמנן חטאת קודמת לעולה כהקדשה ככל יב) הניחו וכן כהקדישה וקשה לפי' מהא דלמרינן בערבין פרק האומר משקלי עלי (דף כה.) חייבי חטאות אין ממשכנין אותן שחייבי עולות אין ממשכנין אותן ופרוך מאי נינהו אי נימא עולת יולדת פי' דא"צ למשכנה משום דאי אפשר לה להציא חטאת עד שתציא עולתה והאמר רבא למקראה הקדימה הכתוב ואי כפירוש ה"ר חיים כיון דלכריכה להקדיש עולה קודם לחטאת א"כ א"צ למשכן ועל יב) כרחה מציא שמייהן:

וכאן (ביולדת) יו) עולה קודמת כל יו) מקום שבא על חטא חטאת קודמת וכו'אן עולה קודמת וכל מקום ששנים באים תחת יח) חטאת חטאת קודמת וכו'אן יט) עולה קודמת יו) אמר רבא למקראה הקדימה הכתוב. **תא שמע פרים יקודמין לאילים ואילים קודמין לכבשים כבשים לשעירים**

הקדימה הכתוב. שתהא נקראת בענין תחילה אצל בעבודתן חטאת קודמת וכדלמרנן מזה בנה אב: מנאי

עין משפט ונר מצוה

יא אב מיי' פ"א מהל' פסח"מ הלכה (לג) [לג:]: **יב** ג מיי' שס פי"ז הלכה יט וכתיב עקבה: **יג** ד מיי' פ"ט מהל' תמידין ומוספין הלכה י: **יד** ה מיי' שס הלכה י: **יז** בור ד מיי' שס הלכה ז והל' ט:

תורה אור השלם

- ↑ והביא אתם אל הדבוק והקריב את אשר לחטאת וראשונה ומלך את ראשו ממול וצָרְפוּ ולא יְבִדְלוּ. ויקרא ה, ח
- ↑ וְאֵת הַשְּׂנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה בַּמִּשְׁכָּן וּבִכְרִי עֶלְיוֹ הדבוק מִחֻטְאָתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח ויקרא ה, י לה.

מוסף רש"י

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. פיגול לית ביה דהא פטולין תן כבד, ונותר נמי וטומאת גוף לא שייכא ביה דלא כבשר הקדש דמי, דהא לית כסוי וזיקא (מנחות מו:) ר"ע אומר מוצלין בהן. חזיקת יליאה מביאה אימורס קדשים לזיז מעולה (שעילה ג:) לבדר עוף. לידע אם טעמאז אס לאו הלכך משיבא הא (מנחות מו:) דזו אינה טעונה שמן. דכתיב זה לא יזיק עליה שמן וגו' (סוטה יד.) הרי כבר נאמר ואת השני יעשה עולה. דתריס דההוא קרא תמיב כשטעם כנוי, וממילא ידעינן כיון דהאי עין עולה חטאת הוה ראשון: זה בנה אב. הצנין הוה בנה הכתוב, אכ ללמד לכל חטאות שיקדמו לעולת הבאות עמהן (פסחים טז.) למקראה הקדימה הכתוב. תהא נקראת במקרא מחילה ולא שמוקרב מחילה (ערכין כא:).

שיטה מקובצת

מאי לא בהדרג עיילינהו, וקשה האך ס"ד דזהדר עיילינהו פליגי הוי כמו ק פליגי בירשא בצבור קדשי קדשים שאל לפני וזיקת דמים, וי"ל דבאימורי קדשים קלים פליגי דזהדר עיילינהו: תור"ח לשקראת. ואי בפירוש ח"י חיים בוי'. לטון מהרי"ם, ואי כפי הרי"ר חיים מאי פירן, אא לךיך להקדישה קודם חטאת ואי' ניחא דאין לךיך למשכן עולת יולדת. לכך נראה להרי"ר יחזאל דה"ס למקראה לשון מקרה כלומר אס לא נזמנן לה כי אס פרידה אחת והוא רוצה לעשות מנחה עולתה וכשהזמנן לה אחת מציא חטאת הכרות צידה ולכן הקדימה הכתוב, אצל כסין צאות יחד לעולם חטאת קודמת לה ואפי' כשהיא עשויה שהיא מביאה עולת כהמה וחטאת העוף החטאת קודמת לעולה: [בב"ש איתא בגמטין אחר ח"ו, והרי יחזאל מפרש דה"ס למקראה לשון אקראי כלומר אס אין צידה ליקח אלא אחת אס מרלה מציא עולה ולכשהיו לה מנחת מנח חטאת, אצל אס כהא ליקח שמהין יומד זכימין להקדים החטאת מחילה. הרי"ם יו"ל ח"ו יחזאל דה"ס יו"ל שם בערבין, למקראה פי' כשי"ו י"ל שתהא נקראת כפרשה תחלה, וי"מ שיקרא לה שם תחלה, והרי יחזאל פירש למקראה לפי הכתוב מומנן אצלו בבית הקדשו הכתוב, אצל חור וכן יונה לךיך לחור אחריו ולהביאו מן החור פי"ב.